

RECORDS D'UN VIATGE A ITÀLIA

A tots els mestres ens agrada tafanejar una mica en les diferents maneres de treballar dels nostres companys, els materials que utilitzen, com són les seves classes... en definitiva, aquelles coses que ens permetin variar i millorar el nostre treball. Per això quan en el primer seminari de Didàctica de la Ciència "El clik científic de 3 a 7 anys" se'ns va proposar la realització d'un viatge de treball a l'Emília- Romanya per conèixer les experiències que en didàctica de la ciència es porten a terme, molts companys ens vàrem il.lusionar de seguida.

Sobretot volíem veure com "s'ho feien" per portar a la pràctica tot allò que en les seves conferències i sessions pràctiques ens havien dit el físic Paolo Guidonni, la biòloga Maria Arcà i els pedagogs Lucia Selmi i Franco Frabboni.

Vam visitar escoles infantils a Mòdena, Ravenna, Correggio, Bolonya i les seves aules laboratori, les aules didàctiques de zoologia i botànica de Bolonya, la ludoteca Gianni Rodari de Nonantola, l'escola de natura de Casaglia i serveis d'assessorament i centres de recursos per als mestres. Totes aquestes visites van ser coordinades pel professor Franco Frabboni.

El primer que ens va sorprendre són les diferències amb el nostre sistema educati. Per exemple, la majoria d'escoles de 0 a 6 anys: "micro-nido, asilo nido, maternal" depenen dels serveis municipals i no de l'Estat, i per tant tots els programes educatius, els recursos materials i humans i l'assessorament també són municipals. Una altra diferència important és que els mestres de l'escola materna no tenen formació universitària, ja que la seva titulació correspondria a uns estudis de formació professional, però per realitzar la seva tasca estan assessorats per un equip pedagògic que supervisa i ajuda a realitzar els projectes didàctics i les unitats didàctiques.

En algun dels municipis visitats aquests projectes queden arxivats en els centres de documentació dels mestres, de manera que poden ser consultats per altres companys interessats a programar un projecte didàctic semblant.

Una altra de les preguntes que tots ens fem és aquella de "... i tu, quants nens tens a la teva classe?". Doncs bé, allà ho tenen solucionat així: són 24-25 nens per aula, però amb la gran diferència que són

dues mestres i una "dada" les que intervenen a l'aula. La "dada" s'encarrega d'ajudar a canviar el nen que "s'embruta", ajudar a repartir dinars, etc. i les mestres tenen repartida la seva jornada de manera que a primeres hores del matí participa una d'elles, la major part de la jornada hi són les dues i a la tarda es queda l'altra mestra. Cal dir que se'ns van fer les dents molt llargues!

En totes les escoles visitades vam trobar unes bones condicions, tant d'espai com materials, una predisposició a la comunicació tant d'infant a infant com d'adult a infant i una preocupació per la relació amb l'ambient que els envolta i amb la natura.

També quedava palesa la preocupació per la integració del nen diferent, en detalls tan senzills com les explicacions en Braille dels rètols a l'aula de zoologia, fins a la dotació de personal especialitzat on es trobava aquest nen amb deficiències greus, intervenció que podia anar des d'un ajut al mestre en la programació d'un currículum adaptat a les necessitats educatives del nen en concret o, si la deficiència era molt greu, a l'assistència en tot moment del professional adequat a l'aula ordinària.

Totes aquestes condicions de treball evidentment ens van impressionar, però si som realistes veiem que a casa nostra també es porten a terme experiències semblants, amb més o menys mitjans, i que no tenen res a envejar de les que estàvem veient. Llavors, què tenen, que em van deixar tan "al.lucinada?"

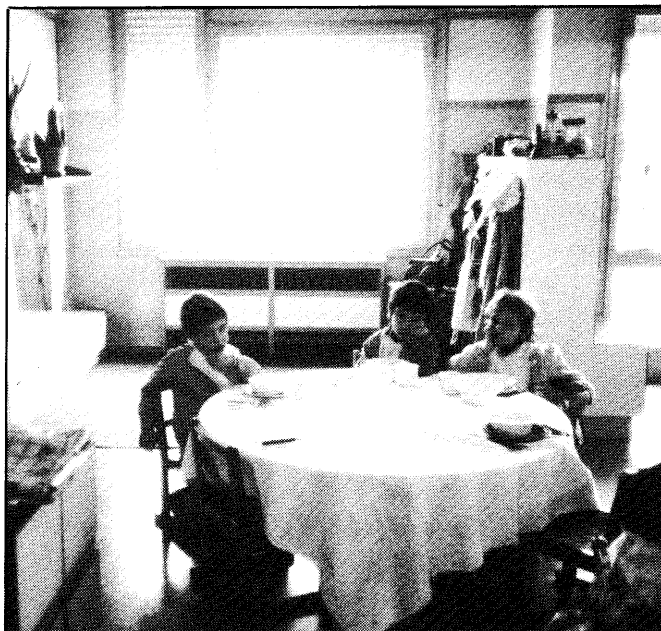
Experiències didàctiques

Bé, doncs, és la credibilitat que es té en l'experiència del nen com a font vital d'informació i de participació en el món que l'envolta. Veure uns professionals que es preocupen que el nen desenvolupi les seves capacitats, convençuts que tot el que observa, experimenta i analitza en aquesta edat sobre els fenòmens científics és tan o més important que l'estudi i anàlisi que farà posteriorment en ensenyaments que podríem anomenar més "escolàstics". I aquestes no són només paraules meves, sinó també del professor Paolo Guidoni, que amb la professora Maria Arcà són els que més em van impressionar.

Tots dos són científics, ell professor de física general a la Universitat de Nàpols, investigador sobre la física de les partícules elementals, i ella professora de biologia molecular i de química de les fermentacions a la Universitat de Roma. Quan vaig llegir els seus curricula en el seminari del Clik, reconec que se'm van trencar els meus esquemes: uns científics preocupats per la formació cognitiva en els centres de Pre-escolar? Els meus dubtes van quedar resolts en la primera conferència del Sr. Guidoni, en què ens va exposar la seva preocupació quan els seus alumnes dels primers cursos d'Universitat eren capaços de memoritzar fórmules molt complicades, però eren absolutament inútils a l'hora de fer una reflexió sobre els fenòmens més senzills, com ara explicar què és la temperatura, la força, l'energia o per analitzar aquests fenòmens i establir relacions entre ells.

Tot això els va portar fa deu anys, conjuntament amb Lucia Selmi, pedagoga de la Universitat de Bolonya i amb Maria Arcà, a formular un projecte de formació científica dels professionals de l'ensenyament, els resultats del qual són els projectes didàctics de les escoles que nosaltres hem visitat.

Una de les lliçons més boniques de didàctica l'he rebut a Casaglia d'una escola de natura situada a la part alta de la ciutat de Bolonya, i ens la va donar l'Anna, una persona que ens va rebre igual que els seus petits invitats i amb la seva "actuació" ens va posar davant nostre tota la síntesi de la seva filosofia educativa, fent-nos veure com a un nen petit se'l pot interessar per l'observació i l'experimentació de la natura tenint en compte les seves necessitats, els seus interessos d'una manera lúdica i màgica, portant-los cap a aquest descobriment de la natura seguint la seva pròpia iniciativa i fent que trobin en els arbres, les fulles, les plantes i les bestioles uns amics i uns còmplices dels seus jocs.

Totes aquestes experiències fan que el nen es plantegi una sèrie de preguntes per interpretar tot el que està rebent, i és aquí on l'educació científica té un paper molt important, no com un element inamovible i dogmàtic, on totes les respostes ja han estat trobades per l'adult, sinó com un camp on el nen pugui experimentar, comprovar el que sap, intercanviar experiències i opinions amb els companys i fer noves conquestes cognitives.

I aquesta manera de "fer ciència" amb infants petits necessita un mestre que, dominant la disciplina, sigui capaç d'estimular la curiositat del nen per conèixer el món que l'envolta, un adult que en un moment donat pugui donar al nen la resposta a les seves demandes, però que aquesta resposta li obri un camí per a noves preguntes que el portin a seguir investigant i experimentant amb els fets que cada dia troba al seu voltant.

Núria Garcia
professora de Parvulari.

Referències bibliogràfiques

Bertolini, P.; Frabboni, F. (1990): *Nuevas Orientaciones para el currículum de la educación infantil (3 - 6 años)*. Paidós educador, Barcelona.

Arcà, M.; Guidoni, P.; Mazzoli, P. (1990): *Enseñar ciencia*. Paidós educador, Barcelona.